

GESTRIKE -

Resonans

Nr 3 2015 Medlemsblad för Gästriklands Spelmansförbund

TRADITION FÖRNYELSE GEMENSKAP

Spelbehov kan täckas från en livbåt, till nöds.

Ordförandens ruta

Som redaktör för vår tidning Resonans får jag många andra landskaps spelmansförbunds medlemstidningar. När jag får den i digital form så få de andra i styrelsen dem per mail. Självklart försöker jag skicka ut vår Resonans tillbaka till de andra landskapsförbunden via mail också, då i PDF-formatet. Det är emellanåt väldigt inspirerande att läsa vad man sysslar med och skriver om i andra medlemstidningar.

Det kan hända att även vi i framtiden kommer att skicka ut Resonans endast i digitalt format. Man kan ju skriva ut tidningen på papper om man vill själv. Den kan ju även finnas att laddas ner direkt från GSFs hemsida. Det går ju redan dag med äldre nr. Det ser vår eminente kassör Bertil Månsson till.

Det kostar en hel del tid och papper samt inte minst porto, att skicka er en tidning. Jag sammanställer det jag fått in och skriver själv, vilket tar en kväll. Att skriva ut på jobbet 150 ex tar ett par timmar(även om jag under tiden kan arbeta med annat). Bertil skriver ut etiketterna som jag klistrar på kuverten samt kuverterar tidningen, extrainfobladd och påminnelser om att betala medlemsavgiften. Därtill måste man lämna in utskicket på huvudposten i de förfrankade kuverten. Bertil får sedan en faktura på portot. En halv dags arbete ytterligare för en person.

Givetvis hoppas vi i styrelsen och jag i red. att ni uppskattar läsningen och bilderna. Dock får man sällan reaktioner, så man vet inte.

Hör gärna av er i frågan om digitalt utskick.....

Er ordförande Michael

Kolla på www.folkwiki.se där finns låtar på not i pdf-format. Även Gästrikelåtar !!

GSFs PG 542598-8 VUXENMEDLEM: 200 KR, UNGDOM UPP TILL 20 ÅR: 100 KR.

WWW.GASTRIKLANDSPELMANSFORBUND.SE

ORDFÖRANDE:

Michael Müller Oslättforsv 236 80598 Gävle 072-2193956 michaelmuller53@gmail.com

KASSÖR, MEDLEMSMARIKEL, SSR, INSTRUMENTFÖRSÄKRING:

Bertil Månsson Lindesnäsv.11 C 80628 Gävle 070-6897880

berman@telia.com

LEDAMÖTER:

Michael Nylin Agavägen 22B, 81160 Sandviken 070-2483249

michael.nylin@delta.se

Lena Brunk Malmgårdsv 3, 81395 Torsåker 070-4141262

lana.brunk@gmail.com

Mikael Nykäsenoja Centralg 17C, 81330 Hofors 076-8373660

nykasenoja@gmail.com

SUPPLEANTER:

Bernt Lindström Stenbäcken 35 81693 Ockelbo 072-2452577 berntolindstrom@gmail.com

VAKANT SUPPLEANTPOST...

TIDNINGSREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE FÖR

Gestrike-RESONANS GSFs medlemstidning ansvarig utgiv samt texter Michael Müller mfl

LÅTKOMMITTÉ är styrelsen

VALBEREDNING: Sture Johansson 0290-31067, vakant post

REVISORER: Lennart Östblom, Pär Åslund

Kalendarium hösten 2015 för Gästrikland

September

4 mån **SAW** måndag Tennstopet
9 ons kl 19.00 Drömfabriken Rallarnas visor

Oktober

5 mån kl 18-22 **SAW** måndag Tennstopet
9 fre kl 19.30 Gävle Konserthus American Session+Maxida Märak/Downhill Bluegrass Band
15 tors kl 19.00 Skottes Musikteater, Spegeln, Gävle: GARIZIM Vevlira, sax o bas.
22 tors 19.30 Gävle Konserthus Sara & Samantha "Femnistisk & nationalistiskt folkmusik"

November

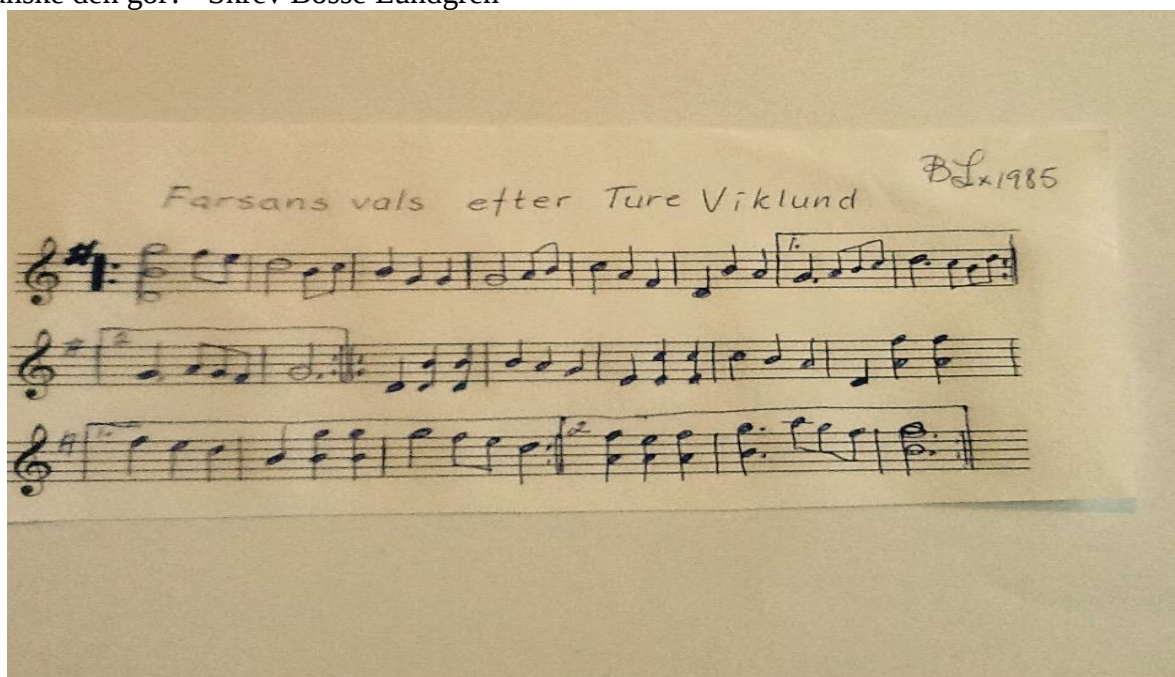
2 mån kl 18.22 **SAW** måndag Tennstopet
6 fre Gävle Konserthus världsartisten Salif Kieta från Mali
8 sön kl 16.00 Gästis , Torsåker Lucas Starks 6 mannaband "Joe Hill"
20 fre kl 19.00 Bergs ga skola, Torsåker. "I underlandet"
21 lör kl 18.00 Folkstorm !, Bollnäs Kulturhus. Folkmusik i 4 akter !

December

7 mån kl 18-22 **SAW** måndag Tennstopet
9 ons 19.30 Gävle konserthus "Jul i Folkton"

Ny låt !

När jag läste Gunnar Lundbergs artikel om Ture Viklund blev jag påmind om att, 1983 när jag kom med i Torsåkers spelmanslag, så fanns Ture och hans bror Edvin med. Ture hade en vals efter sin far som han lärde oss. Han kallade den "Farsans vals". Jag skrev ner den för att den inte skulle glömmas bort. Det kan väl passa bra nu efter reportaget om Ture att sprida den utanför Torsåkers spelmanskrets? Jag vet inte om den finns på not hos någon annan, men det kanske den gör? Skrev Bosse Lundgren

Bernt Lindström CD !

Efter ett härligt styrelsemöte i GSF hemma hos Bernt Lindström i Stenbäcken i Ockelbo, där man överallt ser blåsbara horn från ko och get, så passar det bra att presentera Bernts färska CD "Låtar på HORN OCH PIPA".

Han bor i ett hyrt hus i Stenbäcken, som ligger efter Hamrångevägen strax väster om cementfabriken. Det har visat sig att hans morfar, som han gillade särskilt mycket, bott i byn innan han hamnade som dräng i Lingbo. Tom bott i det hus där Bernt bor. Bernt spelar lite fiol, men mest ko- och bockhorn. Det gör han utan tvekan mästertligt. CDn är inspelad av honom själv i farfars fäbod Kättan i Lingbo åren 2012-14. De höstkvällar då det inte blåste, for Bernt upp till fäboden framåt kl 24, då det började bli fritt från civilisationens störande ljud. Ibland hade det vid framkomsten börjat blåsa störande mycket. Då var det bara att åka hem igen. Men under de två årens inspelningar fick han till en mycket njutbar, kontemplativ CD fylld av fäbodens och skogens musik. Man hör tydligt det som fascinerade Bernt redan som liten, nämligen hornens ljud, klang och kraft. Så ursprungligt, rått och ändå i tämjd form. Därtill uppblandat med underbara låtar på spilåpipor där det lätta fingeranslaget har inbjudit till drillar och fina utsmyckningar. Sammantaget: Njutbar och hållbar musik som kräver koncentration och hörlurar eller bra högtalare för att komma till sin rätt.

Köp av Bernt. Kontaktuppgifter under GSF styrelse, se sid. 2. Han är ju med i GSFs styrelse!

Eller kolla på www.berntlindstrom.com

Spelmanspingst i Årsunda

Många spelmän har gjort det till en tradition att fira pingsten på spelmansstämman Årsundaruschen, som i år genomfördes för femte gången. Den här gången var vädergudarna inte riktigt lika välvilligt inställda som tidigare, men trots det var det flitigt spel i husvagnar och förtält, och i de av arrangörerna uppsatta speltälten. Listan till eftermiddagens uppspel av olika grupper fullteknades snabbt och det bjöds på en stor variation av musik och sång från den nyrustade scenen. Extra roligt är att se inslag av duktiga ungdomar på scenen. Publiken, som trotsade de friska vindarna från Storsjön, fick även se prov på några danser av dansare från Högbo Folkdanslag, som passade på tillfället att presentera den dokumentation av lokala danser som gjorts av Benny Eriksson och Tony Wretling. Många spelmän och grupper bidrog också med musik till kvällens och nattens dans. Skrev Ulla Haglund

Årsundaspel av Gefla Spelmän med förstärkning.

Sveriges gjorde det igen!!

Årets landskappleik i Norge är genomförd och lagd till handlingarna.

I år var norrmännen lite finurliga! Eftersom Landskappleiken denna sommar skulle genomföras i Fagernes så slog de ihop det med deras årliga evenemang Jørn Hilmestämman. Landskappleik på dagarna i Valdreshallen och Idrottshallen samt Jørn Hilmefest på kvällar och nätter på museiområdet. Museet kan mest liknas som en Gammelgård/ Hembygdsgård med många små intima stugor där det varje kväll dansades till sena timmen. Det enda ljuset som spred sig i stugorna var elden från öppna spisen. Ni må tro att det var hög mysfaktor när mörkret föll...

Självklart hade de också en utedansbana som var välfylld av dansare och spelmän. Och en amfiteater som tjänade som scen när vädret tillät och dansbana på kvällen. Det fina med denna tillställning är att bygdedansen har en mycket framträdande roll. I det digra programmet kunde jag läsa var och vad det spelades för musik, tex Valdresspringar och då var det bara att bege sig dit för att titta och lära.

Att Landskappleiken är en tävling i spel och dans, det vet ni alla vid det här laget. Det tävlas i olika klasser och nivåer. I klass A tävlar de bästa. Det är uppdelat i torader (durspel) äldre folkmusikinstrument, vokal, vanlig fela och hardingfela, så även i dans. Och det är här Sverige kommer in. Sverige vann dans hardingfela klass A!! Hur går detta till??? Jo! Vann gjorde Ami och Haakon Dreglid och de dansar för Voss spel och dansarlag. Men de bor i Sverige, närmare bestämt i Uppland och Ami jobbar som danslärare på Erik Sahlström Institutet. Så så var det med det!!

Fagernes mötte oss med ganska fint lite kylig väderlek. Vi bodde på Fagerlund hotell mitt i byn, nära till allt. En eftermiddag spelade vi på hotellets veranda tillsammans med delar ur Gjøviks spelmanslag, Arne Möller och Per Midtstigen på durspel. Det blev en härlig stund med många felles låtar och minnen! Nästa år drar Landskappleiken till Vågå i norra delen av Gudbrandsdalen!

skref Lena Brunk

En, även i Norge , ovanlig spelhybrid vid stranden i Fagernes.

Landskappleik förr och nu

Efter att ha bevistat Lands-kapp-leiken på Fagernes i Valdres, Norge (med bl.a Lena) i slutet av juli så har jag noterat att det hänt en hel del gällande aktiviteter, upplägg och tillgänglighet.

1978 var jag på min första LKL, just på Fagernes i Valdres, mitt i Norge. En förtjusande trakt med starka folkliga traditioner. Dansen och musiken står starkt och dalgången är världens centrum för langeleiken. Den fick man bl a höra till hallingdans i en stillsam med stark upplevelse.

Idag har man en särskild festivalcamp, skild från den vanliga campingen där vi festade och spelade 1978. Det gav ju då upphov till en del konflikter med dem som ville sova. Självt har jag dock kommit ända in på hotell för övernattningsnumera.

Dagaktiviteterna med tävlingarna dvs "kappandet" försiggår i konsertsal i Kulturhuset samt samma gymnasal som -78. Fungerar alldeles utmärkt. Utanför idrottshallen har man numera ett mattält med god dryck och ibland musik. Förutom kappspelet och kappdansen så har man numera ett tiotal konserter med olika spelmän, sångare och teman. Extra konserter fanns det få eller inga -78.

Kvällsaktiviteterna har man på den halvö där museet ligger. Museet är en modern byggnad med restaurang och dansyta mm. Resterande del av området är fyllt av äldre hus och byggnader. Liksom 1978 var två av de äldre husen öppna för dans till levande ljus och öppen brasa. Finns sådant i Sverige? Stugorna är alltså fullt användbara och används, trots brandrisken. Vakter finns förstås vid varje stuga. Därtill en gammeldansbana under tälttak och ytterligare ett hus med större dansbana. Det en gamling som jag mest uppskattade var alla ungdomar från 12 år och uppåt som dansade. Förutom alla tjejer i 15-årsåldern som dansade med varandra såg jag två killar i 12-årsålderna dansa med varandra också.

Därtill har man tre stora sammankopplade tält med bord samt lättare matförsäljning och även flera ölförsäljningsplatser inne på friluftsmuseets område. Vill man ha en festlig stämning så måste servering finnas. DET hade man inte -78. Då var området närmast att betrakta som en helgedom fri från alkohol. Fylla förekom inte. Man fick inte ta med sig alkohol in på området varken nu eller då..

Ami och Haakon dansar stilig

Gällande det musikaliska så har det hänt en hel del. Självt kan jag konstatera att jag tycker att fiolspelandet numera är intressantare än hardigfelespelandet. Jag såg bara på danstävlandet och därmed det lite friare musikutövandet. Till dansen från hardingfeledistriktet förekom

nästan uteslutande hardingfelespel solo samt något durspel, langeleik och sjöflöjte. En klar förändring ! Till fioldistriktens danser spelades fiol, durspel, mandola och stort dragspel. Man spelade tillsammans med upp till 4-5 personer. Stämpera a la Sverige var vanligt och man arrangerade tom låtarna till dans. Givetvis utan att göra avkall på tempo och rytm. Då blir det intressant musik. Konstateras kan också att Gudbrandsdalens fioldominans från förr har brutits. Det var mycket dans och spel från Finnskogen, Österdalen och Röros, dvs områdena vid svenskgränsen. I dans fele klasse A vann ett par som dansade den sk. Finnskogspolsen som är så populär i Sverige också.

Funderar även på varför fiolspelmännen står och rör på sig när de spelar. Man markerar takt och rytm med hela kroppen. Hardingfelespelmännen däremot sitter väldigt stilla. Lägg märke till vilka som står och vilka som sitter.

Tillgängligheten har man bl a genom "godkarlstävling" på torget i Fagernes. Man hade tävling för juniorer och unga seniorer i "sträcka kalvskinn" dvs ett jämfotahopp+ett enstegshopp+rita med krita på backen och hoppa över kritstreck. Därtill tävling i att visa sina tre bästa godkarsstycken dvs hallingkonster. Som avslutning en tävling i högsta höjd att sparka ner hatten i halling. Vinnaren sparkade ner från 2,38 m. Hem och öva ! Ungdomarna som deltog hade varit på hallingdanskurs hela veckan före LKL. En ung tjej deltog i de häftiga övningarna.

Helheten i upplevelser på en LKL är överväldigande. Man har mycket att smälta veckan efter. Man träffar både gamla och nya bekansheter och man imponeras över kvalitén på dansen och spelet. OM man skulle samla hälften av Sveriges bästa folkmusiker på en plats och tävla/konserterar så skulle det nog bli en liknande kvalité, men gällande dansen så tror jag inte vi är i närheten av den bredd och kvalité som man har i Norge.

Menar Michael Müller i slutet av juli -15

Fagernes har en fiskfestival å.

Några rader om en musikanter

Jan Melbi gick bort i början av juli och vi är många som redan saknar hans lågmälda, kluriga humor och hans musikaliska harmonier. De senaste åren tillbringade han vintertid i södra Spanien med barn och hustru Anita, för hälsans skull. På somrarna kom de hem till sin stuga i Sjötorp, Hemlingby dit man kunde åka för att grilla och spela lite.

Janne har musicerat hela livet, både i dansband och andra sammanhang. Efter att han och hustrun Anita började dansa folkdans så blev det mest folkmusik han intresserade sig för. Han var en lyssnande, inkännande och harmoniserande musikanter som var väldigt uppskattad av alla fiolspelmän. På 1990-talet var han med i den femhövade gruppen Kvistfritt. Annars spelade han länge åt Högbo fdg och i andra sammanhang också.

Men, den första kontakten med Janne var långt före den musikaliska kontakten. Tillsammans med släktingen Lindström öppnade de Gävles första specialbutik för stereoprylar kring 1975: "Melbi & Lindström" blev ett begrepp. I princip alla handlade sina stereoprylar där och de flesta funkade än idag. Iaf mina. Det är kvalité. Precis som den folkmusik Janne spelade senare. Den håller.

Vi minns Janne med ljusa minnen. Michael M

Hur kul kan man inte ha med musik ? Janne spelar med red. Müller. Fru Melbi trivs också. Sommaren 2014

Spel-Stinas sondotterdotterdotter

Detta tv är Kerstin Danielsson som höll invigningstalet till SpelStinafestivalen. Hon är i rakt nedstigande led släkting till SpelStina. Kerstins farmors mormor var SpelStina! Här står hon med SpelStinas fiol i handen. Kerstin bor i Falun, är pensionerad lärare från Slättaskolan där också undertecknad har jobbat tillsammans med henne. Göte Andersson intervjuar.

Lena Brunk skrev.

E har hänt mycket sedan i våras.

Spelträff Kalvsnäs kvarn.

Här nedan tre bilder från spelträffen i Kalvsnäs kvarn i augusti. Spelmän kom från när och fjärran, färdandes i bil och på motorcykel denna vackra sensommarekväll. Alla fick vi plats i Kvarn-kammaren där vi på sena kvällen tände brasa och många låtar väcktes till liv. Härlig start på spelhösten! Lena Brunk

Det behövs inget mer än välkomna, så spelar vi. Bjud in DU å, nästa sommar !

Saftorkestern spelade på Nymmenåsen i juni. Nykis ledde dem som vanligt.

Tv: Delar av Syltkören sjöng på Nymmenåsenjubileet i juni. Th: Arne Blomberg fick välförtjänt Jernbergsmedaljen av Anton Jernbergs dotter Lena Åstrand vid en dans o speltillställning i Gävle på Maxim i våras.

Anders Woxberg drar igång på spelträffen på Oklagård i somras.

Spelträff på Oklagård

Söndag den 30 augusti var det spelmansfrukost hos Anders Woxberg och hans fru Anna-Kari på Oklagård i Åmot. Mellan 15-20 personer kom och åt frukost, som vi hade dukat upp på kärran. Efter frukosten fick vi följa med Anders på en rundtur på ägorna där han berättade.

Oklagård är en nygammal, kringbyggd gård uppförd i olika timringstekniker. Där finns musik- dans- och konstloge, verktygsmuseum och medeltidslänga med bland annat ett genuint eldhus. Stavkyrkan, som Anders håller på att bygga, ska byggas av yxa och skave (hyvel) av kärnvirke från ek och fura och bli en liten primitiv stavkyrka med 1000-åriga nordiska byggnadstraditioner. Efter rundvandringen blev det musicerande och Anders, som också är spelman och spelar nyckelharpa, tog upp låten ”Upp genom Ödmården”, som är en av hans

många kompositioner. Det blev en trevlig och gemytlig långfrukost, som inte slutade förrän på eftermiddagen. Man kan bara låta sig imponeras av Anders Woxbergs byggnadsverk och den vackra miljön. Skrev Ulla Haglund

Hohällan

Det gjordes en spelmansutflykt i juni. Gemensam bilfärd upp på Hohällan, korvgrillning och berättande. Färd till Källan med Silverbordet vid Storvikabyn sedan till Lapparnas tillhåll i Vall, Storvik och mer berättande. Avslut i Skatfors (Skadefors) där Elvert Eriksson berättade väldigt lokal historia och visade sitt kraftverk. Vi hann även se var Bro hytta stått, men där såg jag ett hjulhantverk från förr. Michael M såg och skrev.

Ngt att fundera på. Kan det verkligen vara så här ? :::

Angående den svenska polskan som musik och som dans.

Polskan, som är typisk för Norden, är omformad av de lokala kulturerna från den ursprungliga polska dansen/musiken och som kom som ny modern dans och musik på 15-1600-talet. Omformad av varje tids spelmän/musikanter/dansare så att den passat tidens strömningar och lokala preferenser.

Individer skapar musik, inte en anonym massa av människor. Ingen folksjäl. Nya intryck och nyheter kommer utifrån. De influerar helt eller delvis, omformar, omformas och används så länge som de anses bra. Detta gör att det inte finns en homogen svensk/nationell folkkultur eller musik, varken i Sverige eller på andra platser.

Folkkultur är lokal, möjligen regional, men aldrig nationell. Däremot är musiken universell ! Vilket gör att sådant som förena och likheter i folkkulturer, finns i hela världen. Man hittar detaljer i dräkter, verktyg, redskap som är gemensamma överallt. Musiken är universell och är ett sätt att mötas över nations- och språkgränser. Ett sätt för människor att mötas. Fred och vänskap är resultatet.

GUF #5 finns nu

De första dagarna i juni hade Kulturutveckling, dvs Region Gävleborgs kulturförvaltning uttagning av ungdomar till nästa (den 5e) upplagan av GUF. Det skedde genom en enkel spelsammankomst i Bollnäs respektive Gävle där alla spelade tillsammans och lärde sig en låt på gehör. Det blev 15 ungdomar som togs ut och som träffades för en första spel- och

repetitionshelg på Lugnet i Oslättfors sista helgen i augusti. Sedan dess har ytterligare två ungdomar tillkommit. En på klarinett och en på cello, vilket passar alldeles utmärkt.

Här ovan ser man gänget på Lugnets entrétrapp efter en närande och god måltid. Näste repelg blir på Musikhuset Sjömanskyrkan i Gävle andra adventshelgen.

Den fortfarande existerande GUF#4 spelade in sin CD "GUF for LIFE" under våren och den släpptes vid en konsert under Folk & Dans i Svaben i somras. Dessa ungdomar fasas ut under hösten och till vår och sommar så har nya GUF#5 god musik att erbjuda er som har chansen att höra dem. Skrev M Müller

Foto är från annat tillfälle

Fölkröckarna Skenet från Bollnäs (fyra fd GUFare) spelade på Joel Rådbergdagens kväll på Drömfabriken sönd 30 aug. De har senare gjort succé på Folkelarm i Oslo. Nu bäre export !